

Опыт СОС «Авангард» им. И. А. Севрука демонстрирует, что студенческие отряды на базе аграрного вуза, особенно на факультете ветеринарной медицины, выступают эффективным механизмом интеграции учебного процесса и реального производства. Помимо профессиональной подготовки, они обеспечивают становление личности молодого специалиста, его ценностных ориентаций, трудовой дисциплины и социальной ответственности. Перспективы развития движения связаны с расширением баз практики, увеличением числа бойцов и закреплением практики частичного трудоустройства выпускников на объектах, где они проходили отрядную работу.

Студенческие отряды в УО «ГГАУ» работают на результат, демонстрируют устойчивую положительную динамику и сохраняют высокий потенциал для дальнейшего развития.

ЛИТЕРАТУРА

1. Ивус, О. Н. Роль стройотрядов в формировании гражданско-патриотического сознания студентов аграрного вуза / О. Н. Ивус, Е. С. Симоненко, И. В. Попова // Международный научно-исследовательский журнал – 2022. – №7(121). – С. 42-46.
2. Петров, И. Г. Важный фактор становления личности (из опыта работы студенческих строительных отрядов) / И. Г. Петров, А. Я. Семенченко. – М.: Наука, 2021. – 217 с.
3. Гладилина, И. П. Социальное становление творчески одаренной молодежи в системе высшего профессионального образования / И. П. Гладилина // Социально-гуманитарные знания. – 2017. – N 4. – С. 41-54.

УДК 378 (06)

“КАБ БЫЦЬ КАРЫСНЫМ СВАЙМУ НАРОДУ І АЙЧЫНЕ”: ТРЭЦІ ВЫПУСК АГРАНАМІЧНАГА ФАКУЛЬТЭТА ГРОДЗЕНСКАГА СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАГА ІНСТЫТУТА

В. У. Галубовіч, В. П. Галубовіч

УА “Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт” (Рэспубліка Беларусь, 230008, г. Гродна, вул. Церашковай, 28; e-mail: ggau@ggau.by)

Анотацыя. У артыкуле прадстаўлены вынікі рэканструкцыі калектыву партрэта другога выпуску аграрна-аграрнага факультэта Гродзенскага сельскагаспадарчага інстытута.

Ключавыя словы: адукацыя, сельская гаспадарка, студэнт, універсітэт.

**“ЧТОБЫ БЫТЬ ПОЛЕЗНЫМ СВОЕМУ НАРОДУ И РОДИНЕ”:
ТРЕТИЙ ВЫПУСК АГРОНОМИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
ГРОДНЕНСКОГО СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ИНСТИТУТА**

В. В. Голубович, О. П. Голубович

УО “Гродненский государственный аграрный университет” (Республика Беларусь, 230008, г. Гродно, ул. Терешковой, 28; e-mail: ggau@ggau.by)

Аннотация. В статье представлены результаты реконструкции коллективного портрета третьего выпуска агрономического факультета Гродненского сельскохозяйственного института.

Ключевые слова: образование, сельское хозяйство, студент, университет.

**«TO BE USEFUL TO OUR PEOPLE AND HOMELAND»:
THE AGRONOMICAL DEPARTMENT THIRD GRADUATES OF
GRODNO AGRICULTURAL INSTITUTE**

V. U. Halubovich, V. P. Halubovich

El «Grodno state agrarian university» (Republic of Belarus, 230008, Grodno, 28 Tereshkova st.; e-mail: ggau@ggau.by)

Summary. The article presents the results of the collective portrait reconstruction of the agronomical department third graduates of Grodno agricultural institute.

Key words: education, agriculture, student, university.

Колькасць выпускнікоў. Па выніках Дзяржаўных экзаменаў і згодна з пастановай Дзяржаўнай Кваліфікацыйнай камісіі ў 1957 г. у Гродзенскім сельскагаспадарчым інстытуце (далей – ГСГІ) былі падрыхтаваныя і атрымалі дыпламы “з прысваеннем кваліфікацыі вучонага агранома” 98 чалавек [1]. Загад аб гэтым рашэнні быў падпісаны 2 красавіка 1957 г. Пятром Арацкавым, новым (прызначаным у канцы 1956 г.) і другім па ліку дырэктарам ГСГІ [2, с. 24]. Колькасць выпускнікоў, відавочна, не вельмі адрознівалася ад пачатковага складу першакурснікаў, залічаных у 1952 г. на аграімічны факультэт. Сярод выпускнікоў 1957 г. было толькі некалькі чалавек, якія перавалілі з іншых ВНУ ці аднавілі навучанне.

Узрост. Студэнцкі калектыў набору 1952 г., у параўнанні з папярэднімі выпускамі 1955 г. і 1956 г. [3, 4], выглядаў больш маладзейшым. Найстарэйшы студэнт быў 1925 года нараджэння, а наймаладзейшыя – 1936 г. Розніца ва ўзросце некаторых выпускнікоў складала каля 10 гадоў, але гэтыя адхіленні нівеліраваліся нязначнай колькасцю як старэйшых, так і наймалодшых па ўзросце студэнтаў на

курсе. Наибольш сярод аграномаў выпуску 1957 г. было асоб 1933 г.н., а масу курса складалі студэнты 1931-1934 г.н., якіх налічвалася 80 чалавек. Цікава, што на 1 верасня 1952 г. на першым курсе аграфака навучалася адна студэнтка (М. А. Мамчыц), якой яшчэ не споўнілася нават 16 гадоў [1, арк. 414]. Адметна, што будучы Герой Сацыялістычнай Працы Ф. П. Сянько паступіў у ГСГІ у шаснаццацігадовым узросце (нар. 6 красавіка 1936 г.) [1, арк. 558].

Табліца 1 – Размеркаванне выпускнікоў-аграномаў 1957 г. паводле года нараджэння*

Год нараджэння	Колькасць студэнтаў
1925	1
1927	1
1929	4
1930	6
1931	21
1932	16
1933	25
1934	18
1935	4
1936	2

* Крыніца: [1]

Пол. Склад выпускнікоў аграфака ГСГІ 1957 г. добра адлюстроўвае дзве тэндэнцыі, адна з якіх была вынікам павольнай эмансипацыі жанчыны, а іншая з’яўлялася наступствам дэмаграфічнай катастрофы часоў Другой сусветнай вайны на тэрыторыі Беларусі. Тыпова мужчынскую прафесію агранома на 1952 г. выбіралі пераважна асобы жаночага полу. Сярод выпускнікоў 1957 г. было 54 жанчыны і 44 мужчыны, што дае адпаведна 53 і 47 %. Для параўнання, у складзе выпуску аграфака 1956 г. асоб жаночага полу было менш паловы [4]. Такім чынам, выпускны курс аграфака ГСГІ 1957 г. меў выразнае жаночае аблічча. За час навучання, а гэта даволі доўгія пяць год, 15 навучэнцаў аграфака набору 1952 г. змянілі прозвішча ў сувязі з узяццем шлюбам.

Нацыянальнасць. Адзнака аб нацыянальнай прыналежнасці не была абавязковым пунктам, які належала ўказваць у дакументах пры паступленні ў ГСГІ. Тым не менш, амаль дзве траціны абітурыентаў палічылі неабходным адзначыць сваю нацыянальнасць у аўтабіяграфіі. Акрамя аўтабіяграфій, нацыянальнасць некаторых студэнтаў указвалася ў іншых дакументах (даведках) з асабістых спраў альбо з’яўлялася выдавочнай. Сярод выпускнікоў аграфака 1957 г. былі асобы, для якіх беларускае паходжанне было не проста пазнакай у дакументах. Так, ураджэнец Беластоцкага раёна В. А. Дубатоўка разам з бацькамі свядома выбраў Беларусь як месца жыхарства ў 1946 г. У аўтабіяграфіі ён

адзначыў: “У гэтым годзе я, разам з бацькамі, у адпаведнасці з падпісанай дамовай паміж СССР і Польшчай, пераехаў у СССР як **беларус**” [1, арк. 123]. На нацыянальны склад студэнтаў ГСП ўплывалі асаблівасці этнічнага складу Гродзеншчыны, часткай якога былі палякі. Сярод выпускнікоў-аграномаў 1957 г. прадстаўнікі польскай этнічнай меншасці складалі больш 10 адсоткаў.

Табліца 2 – Размеркаванне выпускнікоў-аграномаў 1957 г. паводле нацыянальнасці*

Нацыянальнасць	Колькасць студэнтаў
Беларусы	43
Палякі	11
Рускія	5
Украінцы	2
Татары	1
Разам	62

* Крыніца: [1]

Аналіз асабістых спраў не дазволіў вызначыць нацыянальную прыналежнасць 36 студэнтаў, якія не палічылі гэтую акалічнасць вартай асобнай увагі альбо спецыяльна яе праігнаравалі. Так ці іначай, але большасць студэнатаў-аграномаў з гэтай групы былі беларусамі. Асаблівасці часу вызначалі парадоксы самаідэнтыфікацыі. Так, сярод тых, хто не пазначыў сваю нацыянальнасць, быў ураджэнец Мсціслаўскага раёна М. П. Сідарэнка, які, тым не менш, у прастраннай аўтабіяграфіі палічыў патрэбным зрабіць акцэнт на тым, што ён з’яўляўся аўтарам мясцовага беларускамоўнага раённага выдання “*Калгасная газета*” і карэспандэнтам “*абласной газеты*” [1, арк. 530]. Савецкі “плавільны кацёл” карэктаваў самасвядомасць у адпаведным кірунку, таму не дзіўна, што нават мясцовыя абітурыенты-палякі ў 1952 г. ацэньвалі вераснёўскія падзеі 1939 г. як вызваленне “*народаў Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны ад панскага іга*” [1, арк. 385].

Месца нараджэння. Месца нараджэння не заўжды карэлюецца з нацыянальнай самаідэнтыфікацыяй асобы. З улікам таго, што ГСП ствараўся на тэрыторыі і для патрэб, у першую чаргу, БССР, нічога дзіўнага не было ў тым, што падаўляючая большасць аграномаў-выпускнікоў 1957 г. паходзілі з розных абласцей Беларусі. На 1952 г. Савецкая Беларусь падзялялася на 12 абласцей, а ў ГСП, як відаць з табліцы 3, вучыліся ўраджэнцы 11 абласцей. Не было толькі прадстаўнікоў тагачаснай Брэсцкай вобласці.

Табліца 3 – Размеркаванне выпускнікоў-аграномаў 1957 г. паводле месца нараджэння*

	Вобласць	Колькасць студэнтаў
1.	Бабруйская	3
2.	Баранавіцкая	23
3.	Віцебская	2
4.	Гомельская	3
5.	Гродзенская	35
6.	Магілёўская	6
7.	Маладзечанская	2
8.	Мінская	2
9.	Палеская	8
10.	Пінская	1
11.	Полацкая	2
	Разам	87

* Крыніца: [1]

Найбольш прывабным, што лагічна, ГСПІ з’яўляўся для жыхароў заходняга рэгіёна Беларусі, пра што сведчыць колькасць студэнтаў-ўраджэнцаў Гродзенскай і Баранавіцкай абласцей. Сярод выпускнікоў-аграномаў было даволі шмат гродзенцаў у прамым сэнсе слова – восем чалавек (сярод якіх былі палякі, беларусы і рускія). Цікава, што ў 1957 г. аграфак ГСПІ скончылі адразу тры ўраджэнцы мястэчка Турэц Мірскага раёна на той час Баранавіцкай вобласці – П. А. Абадзінскі, А. А. Забаўская, А. П. Навіцкая.

Адзінаццаць выпускнікоў-аграномаў 1957 г. нарадзіліся па-за межамі тагачаснай БССР. Сярод іх былі ўраджэнцы Варшавы, Беластока, Кіева, Чарнігаўскай і Сталінскай (Данецкай) вобласці УССР, аўтаномнай Татарскай ССР, Смаленскай і Кастрамскай абласцей РСФСР. Але на момант паступлення ў ГСПІ большасць з іх стала жыла на тэрыторыі Беларусі.

Адукацыя і атэстат. Базавай умовай паступлення ў ВНУ з’яўляецца атэстат аб сярэдняй адукацыі, які, у сваю чаргу, можа быць каштоўнай крыніцай. Сярод залічаных на агранамічны факультэт ГСПІ большасць прадставіла атэстаты аб сканчэнні сярэдняй (вочнай ці завочнай) школы ў 1952 г. Толькі сем чалавек мелі па выніках навучання у школе выключна чацвёркі і пяцёркі. Падаваць дакументы ў ВНУ наважваліся і тыя, хто быў чыстым троечнікам. Аднак самі школьныя атэстаты не з’яўляюцца паказальнымі для будучага навучання. Так, не вельмі высокі школьны бал не перашкодзіў Ф. П. Сянько атрымаць ва ўніверсітэце падзяку за “добрую паспяховасць” [1, арк. 561].

Некалькі выпускнікоў-аграномаў 1957 г. пры паступленні мелі спецыяльную сярэднюю адукацыю як профільную, атрыманую ў Жыровіцкім сельскагаспадарчым тэхнікуме (Г. А. Кісель), у

Краснабярэжскім сельскагаспадарчым тэхнікуме (Л. І. Петрушэнка), так і непрофільную, атрыманую ў Гродзенскім кааператыўным тэхнікуме (Л. Ю. Асавік, Т. А. Рукша), у Гродзенскай фельчарска-акушэрскай школе (Я. А. Сцельмашок), Казанскай фармацэўтычнай школе (Н. А. Тамарава).

ГСГІ як альтэрнатыва і лёс. Сярод тых, хто скончыў у 1957 г. агранамічны факультэт ГСГІ, былі тыя, хто ад пачатку жадаў атрымаць вышэйшую сельскагаспадарчую адукацыю, але не прайшоў па конкурсе ў іншыя профільныя ВНУ. Так, не паступілі ў 1952 г. у Беларускаю сельскагаспадарчую акадэмію, але былі залічаны ў ГСГІ К. Б. Іванова, І. Ц. Лаўроў, М. П. Сідарэнка, А. Д. Чарноў. Некаторыя выпускнікі аграфака 1957 г. паступілі ці вучыліся раней у іншых ВНУ, а потым перавяліся ў ГСГІ. З Гродзенскага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта перавялася І. У. Дайновіч, а з Іванаўскага сельскагаспадарчага інстытута – Л. І. Петрушэнка. На першым курсе аграфака ГСГІ у 1952 г. апынуліся тыя, хто не прайшоў па конкурсе ў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, Віленскі дзяржаўны ўніверсітэт, Львоўскі палітэхнічны інстытут, Магілёўскі дзяржаўны педагагічны інстытут, Мінскі дзяржаўны медыцынскі інстытут. Былі і ўпартыя аматары агранамічнай адукацыі, такія як Г. П. Дубікоўскі, які не прайшоў у ГСГІ па конкурсе ў 1951 г., але здолеў паступіць у 1952 г. і паспяхова скончыць навучанне ў 1957 г.

Сацыяльнае паходжанне. Фільтр сацыяльнай добранадзейнасці, згодна з даволі сумніўным штампам савецкага часу, павінен быў спрыяць умацаванню палітычнай сістэмы краіны “працоўных і сялян”. Правільнае паходжанне давала шанцы на сацыяльны рост. Таксама трэба звярнуць увагу на тое, што ў той час менавіта заняткі бацькі былі вызначальнымі, паколькі ў многіх студэнтаў аграфака набор 1952 г. маці былі хатнімі гаспадынямі. Бадай, усе выпускнікі агранамічнага факультэта ГСХІ 1957 г. належалі да прывілейных для савецкай улады сацыяльных груп насельніцтва. 71 выпускнік адзначыў, што паходзіў з сялянскай сям’і. Пры паступленні многія спецыяльна рабілі акцэнт на тым, што іх бацькі менавіта “бедныя” сяляне, у крайнім выпадку, сярэднія. Некаторыя вымяралі бядняцкі статус памерамі зямлі, якой валодала сям’я (ад 1,5 га да 4,5 га). Рэшта аграномаў-выпускнікоў нарадзілася ў сем’ях працоўных (нават “бедных рабочых”) і служачых (урачоў, настаўнікаў).

Вайна. Праз лёсы ўсіх выпускнікоў аграфака ГСГІ 1957 г. прайшла Другая сусветная вайна, падзеі якой большасць перажыла ў дзіцячым і падлеткавым узросце. Толькі некаторыя з іх не апынуліся ў 1941 г. пад нямецкай акупацыяй. Нягледзячы на ўзрост, сярод выпускнікоў-аграномаў былі тыя, хто пасільна змагаўся з немцамі і дапамагаў партызанам (М. П. Сідарэнка) [1, арк. 530]. Бацька гродзенкі Т. К. Грандоўскай у 1942 г. быў узяты нацыстамі ў закладнікі і загінуў [1,

арк. 87]. У партызанскім атрадзе з бацькамі апынуўся Г. І. Верабей, у партызанскай зоне вайну перажыла В. П. Падсаднік [1, арк. 34, 478]. Айцы як мінімум васьмі выпускнікоў аргафака 1957 г. загінулі на фронце, а ў дванаццаці выпускнікоў айцы былі ўдзельнікамі вайны, некаторыя з іх засталіся інвалідамі. Але былі і іншыя гісторыі, якія мелі заходнебеларускую спецыфіку. Так, бацька Я. Ф. Касцевіча быў мабілізаваны ў польскую армію ў 1939 г., апынуўся ў савецкім палоне, але быў адпушчаны з лагера дамоў, паколькі быў радавым [1, арк. 293]. Бацька іншага выпускніка-агранома Р. Б. Пракаповіча таксама быў мабілізаваны ў 1939 г. на “польска-нямецкую вайну”, з якой не вярнуўся [1, арк. 499].

Высновы. Трэці выпуск спецыялістаў-аграномаў ГСП сведчыў пра тое, што гэтая навучальная ўстанова паспяхова справілася з задачай масавай падрыхтоўкі спецыялістаў для сельскагаспадарчага сектара айчыннай эканомікі. Сярэднестатыстычны аграном 1957 г. выпуску – гэта беларус з сялянскімі каранямі 1931-1934 года нараджэння. Мадэрнізацыйная тэндэнцыя да ўключэння жанчын ва ўсе сферы эканамічных адносін прывяла на аграфаке да пэўнай дысгармоніі, якая выявілася ў перавазе жаночага полу сярод выпускнікоў. Прасачыць далейшы лёс усіх выпускнікоў ГСП 1957 г. не ўяўляецца магчымым, але многія з іх сталі, па словах гадаванца аграфака Г. І. Вераб’я, вынесеныя у назву гэтага артыкула, “*карыснымі свайму народу і Айчыне*” [1, арк. 33]. Такімі, безумоўна, былі доктар сельскагаспадарчых навук, прафесар, член-карэспандэнт ААН Рэспублікі Беларусь, загадчык кафедры аграхіміі, глебазнаўства і сельскагаспадарчай экалогіі ГСП (1985-2000 гг.) Г. П. Дубікоўскі, кандыдат сельскагаспадарчых навук, загадчык кафедры агульнага земляробства ГСП (1969-1981 гг.) М. В. Марцінчык, кандыдат сельскагаспадарчых навук, загадчык кафедры плодаагародніцтва і лугаводства ГСП (1977-1981 гг.) М. Д. Кузьміцкі, кандыдат сельскагаспадарчых навук, дацэнт Г. І. Шэйгерэвіч [5, с. 58-61, 69, 73; 6]. Сярод знакамітых выпускнікоў аграфака ГСП 1957 г., якія мелі выдатныя працоўныя і кар’ерныя дасягненні, быў міністр сельскай гаспадаркі БССР (1979-1985 гг.) Ф. П. Сянько [2, с. 44].

Спіс выпускнікоў (у алфавітным парадку) агранамічнага факультэта 1957 г.
пагодле архіўнага рэестра [2, аркушы без нумарацыі].

Абадзінскі Павел Аляксеевіч, Асавік Лідзія Юльянаўна, Басінская Крысціна Пятроўна, Бузкі (Мазурок) Людміла Гербертаўна, Блізнец (Якаўлева) Ніна Цітаўна, Бурачэўская Глафіра Канстанцінаўна, Верабей Георгій Іванавіч, Гарошка Іосіф Якаўлевіч, Ганчарык Галіна Несцераўна, Геда Іван Марцінавіч, Грандоўская Тэрэза Казіміраўна, Губчык Зінаіда Гаўрылаўна, Дайновіч Ірына Уладзіміраўна, Дзешава Зоя Аляксандраўна, Дзянісава Еўдакія Сцяпанаўна, Дзенчык Валянціна Аляксееўна, Дземідзенка Мікалай Кірылавіч, Дзенісенка Аляксандр Аляксандравіч, Драпеза Раіса Васілеўна, Дубатоўка Валянцін Антонавіч, Дубікоўскі Георгій Пятровіч, Дышчанка Ганна Іванаўна, Ескавец Кацярына Фёдараўна, Еўпак Галіна Фёдараўна, Жытко (Трафімчык) Аляксандра Якаўлеўна, Забавская Анастасія

Афанасьёуна, Зелянкоўская Вікторыя Кузьмінічна, Іаскевіч Мікалай Ілліч, Іванова (Яроцкая) Кацярына Барысаўна, Каваленка (Міхейчыкава) Марыя Лявонаўна, Казлоў Пётр Маркавіч, Карачун Надзея Пятроўна, Карчэўскі Аляксандр Іванавіч, Кароль Вольга Уладзіміраўна, Калаколава Людміла Мікалаеўна, Касцёвіч Яўген Францавіч, Касцюк Рыгор Сямёнавіч, Кірээнак Кацярына Аляксандраўна, Кісель (Кузора) Галіна Адамаўна, Кісель Аляксандр Іосіфавіч, Крутая Людміла Германаўна, Крывеня Іосіф Канстанцінавіч, Кузора Пётр Міхайлавіч, Кузьміцкі Мікалай Данілавіч, Кулак Мікалай Андрэевіч, Курбейка Уладзімір Карнеевіч, Курстак Люцыян Людвікавіч, Кухта Марыя Сямёнаўна, Курыленка Ніна Антонаўна, Лаўроў Іван Ціханавіч, Лаўрушкевіч Данута Тамашаўна, Лембіеўскі Аляксандр Аляксандравіч, Леўта Іван Эдуардавіч, Лысуха (Еўлашэўская) Надзея Васілеўна, Макараў Генадзь Віктаравіч, Малахава Галіна Фёдораўна, Мамчыц Марыя Аляксандраўна, Марцінчык Мікалай Васілевіч, Мельнічак Рыгор Аляксеевіч, Міско Надзея Іванаўна, Навіцкая (Багдановіч) Анастасія Паўлаўна, Наўмовіч Ніна Іванаўна, Падсаднік (Ягарава) Вера Піліпаўна, Петрушэнка (Свіслацкая) Любоў Андрэеўна, Пракаповіч Рычард Браніслававіч, Пятроў Іван Іванавіч, Пертыка Леанід Рыгоравіч, Рукіа Таісія Антонаўна, Сідарэнка Міхаіл Пятровіч, Савіцкі Пётр Мікалаевіч, Сарасек Данута Дамінікаўна, Сёзень Уладзімір Мікалаевіч, Сенкевіч Віктар Мікалаевіч, Смірнова (Дубікоўская) Тамара Іванаўна, Смыкоўскі Георгій Уладзіміравіч, Сцельмашок Яўген Аляксеевіч, Сянько Фёдар Пятровіч, Тамарава (Альзіўская) Надзея Аляксандраўна, Траценка (Фокіна) Аляксандра Іванаўна, Трафімчык Уладзімір Уладзіміравіч, Удот Клаўдзія Сяргееўна, Уласава Міра Ібрагімаўна, Фраленкова Лідзія Сямёнаўна, Хільмановіч Міхаіл Міхайлавіч, Хлябовіч Сафія Іванаўна, Цітко (Макарава) Галіна Іосіфаўна, Цыдзік Валянцін Аляксандравіч, Чарноў Аляксандр Дзмітрыевіч, Часноўская Сафія Антонаўна, Шумская Галіна Паўлаўна, Шыловіч Зоя Георгіеўна, Шыш Марыя Іллінічна, Шыш (Сіціэвіч) Марыя Пятроўна, Шэйгерэвіч Георгій Іванавіч, Якаўлеў Уладзімір Максімавіч, Якубец Мікалай Захаравіч, Янушка Эдуард Валер'янавіч, Яромскі Фёдар Сцяпанавіч.

КРЫНІЦЫ

1. Архіў УА “ГДАУ”. – Асабістыя справы студэнтаў аграфака выпуску 1957 года. – Спр. № 03. – Пачата: 1952; Скончана: 1957. – 749 арк.
2. ALMA MATER: Гродзенский государственный аграрный университет. Традиции, история, современность. – Гродно: Гродненская типография, 2011. – 128 с.
3. Галубовіч, В. У. Сучаснасць пачынаецца ў мінулым: першыя выпускнікі Гродзенскага сельскагаспадарчага інстытута 1955 г. / В. У. Галубовіч, В. П. Галубовіч // Перспективы развития высшей школы: материалы XV Международной науч.-метод. конф. / редкол.: В.К. Пестис [и др.]. – Гродно: ГГАУ, 2022. – С. 224-232.
4. Галубовіч, В. У. 1956 г.: Другі выпуск агранамічнага факультэта Гродзенскага сельскагаспадарчага інстытута / В.У. Галубовіч, В.П. Галубовіч // Перспективы развития высшей школы: материалы XVII Международной науч.-метод. конф. / редкол.: В. В Пешко [и др.]. – Гродно: ГГАУ, 2024. – С. 75-79.
5. Гродненский государственный аграрный университет 1951-2001. 50 лет. – Гродно: ГОУПП «Гродненская типография», 2001. – 224 с.
6. Шейгеревич, Г. И. Кормовые корнеплоды как промежуточные культуры: Автореферат дис. на соискание ученой степени кандидата сельскохозяйственных наук / Белорус. науч.-исслед. ин-т земледелия / Г. И. Шейгеревич. – Жодино, 1970. – 27 с.